

3-1

中華集郵會

-- CHINA FILATELIE --

driemaandelijks bulletin van de studiegroep China

Redactie:
Kees Wijdooge
Elzenhorst 51
Waddinxveen

3e jaargang no. 1
maart 1971

BULLETIN IN NIEUWE OMSLAG

Wij kunnen ons voorstellen dat sommigen bij het verschijnen van dit eerste Bulletin van 1971, het begin van de derde jaargang, een vraagteken zullen zetten. De omslag is zo intensief rood dat het bijna provocerend is.

"Rood" heeft in onze samenleving een zeer bepaalde betekenis gekregen. Rood is niet alleen in de natuur de kleur die eigen is aan bloed, aan vuur en aan klaprozen. Rood is ultra-links, revolutionair, socialistisch of communistisch. "Rood" is voor de vooruitgang of bevordert de ondergang van onze beschaving, dat hangt af van de kant aan welke de beoordelaar staat.

De kleur rood heeft in China van ouds een heel andere betekenis gehad. Het is de kleur van het geluk. Als je iemand geluk wenst schrijf je dat op een rood briefje. De briefomslagen hebben om die reden dan ook een rode band aan de adreszijde. Ook zien we dat velen er de voorkeur aan gaven om met rode postzegels te frankeren.

Met deze nieuwe, rode omslag blijven wij dan ook in die goede Chinese sfeer. De rode omslag betekent niets dan goeds voor de studiegroep China en voor zijn leden. Het rood van dit omslag heeft niets te maken met "rood" in onze westerse samenleving; het heeft alles te maken met de waarde die de Chinees aan kleuren hecht.

De betekenis van de karakters had U natuurlijk direct al ontcijferd: Chinese postzegel-vereniging!

C. Mulder, voorzitter.

Bestuursmededelingen

Bijeenkomst. Op de eerste bijeenkomst van dit jaar (13 februari) in de filmzaal van het Haagse Postmuseum waren tien leden aanwezig. Het financieel overzicht over 1970 van de penningmeester werd goedgekeurd en ten bewijze daarvan door twee leden ondertekend. Voorts werden mededelingen gedaan over de onderhandelingen die gaande zijn om het ruilverkeer op gang te brengen door inbreng van zegels uit West-Duitsland en België. De ochtend en een gedeelte van de middag verliep zeer geanimeerd, mede dankzij veel ruilen, kopen en verkopen! Er gingen veel specimen-zegels van Formosa over de tafel.

Ma-catalogus. Per circulaire (26 februari) is reeds melding gemaakt van de verschijning van de herdruk van de Ma-catalogus. Zij die een exemplaar hebben besteld wordt verzocht f 25,50 (incl. porto) over te maken op postrekening 222847 t.n.v. de heer H. J. Kleer te Leiderdorp. Toezending volgt rechtstreeks vanuit West-Duitsland.

Koninklijke goedkeuring. Eveneens per circulaire deelde het Bestuur mee te overwegen statuten op te stellen en rechtspersoonlijkheid te verkrijgen door een Koninklijke goedkeuring van de studiegroep als vereniging. Voordelen hiervan zijn ondermeer dat de leden (i.c. het Bestuur) niet persoonlijk aansprakelijk kunnen worden gesteld voor financiële en andere transacties van de studiegroep als geheel en dat de leden niet nog eens lid van de Bond behoeven te worden. Nadere mededelingen hierover volgen t.z.t.

Mutaties. Op de U toegezonden ledenlijst dient weer een en ander gewijzigd te worden.

De heer G. A. van Doornen is verhuisd; hij woont thans: Westduinweg 174, Scheveningen-2014.

Achter het telefoonnummer van de heer Kleer, onze penningmeester, zou U kunnen zetten: giro 222847. Makkelijk.

Nieuw lid: drs T. F. H. Bonsen, Faustdreef 87, Utrecht. De redacteur is - in spoedgevallen - overdag bereikbaar onder telefoonnummer (070) 18 41 30.

Contributie 1971. Wanneer U het gironummer 222847 hebt bijgeschreven op de adreslijst - en U hebt nog niet betaald voor dit jaar - wilt U dan zo spoedig mogelijk f 12,50 overmaken aan de heer H. J. Kleer te Leiderdorp. Gaarne even vermelden "contributie studiegroep China 1971" of iets dergelijks.

Verzamelgebieden. Er blijken nogal wat leden te zijn die naast China ook van andere landen postzegelcollecties hebben. U kunt dat, ook via het Bulletin, gerust bekend maken opdat andere leden misschien iets voor U hebben liggen dat zij zonder meer kwijt willen. Overigens is een opgave van een nieuw Chinees verzamelgebied natuurlijk ook nimmer overbodig. Leden kunnen daarnaast gratis "advertenties" in het Bulletin doen opnemen.

Nieuwe leden en oude nummers. Op uw verzoek wordt gaarne een nummer van ons Bulletin gezonden aan een uws inziens serieuze belangstellende voor de studiegroep. Leden kunnen reeds verschenen nummers nabestellen zolang de voorraad strekt door storting van f 1,50 (incl. porto) per stuk op giro 222847 t.n.v. H. J. Kleer te Leiderdorp, onder vermelding van het gewenste nummer. Nieuwe leden ontvangen uiteraard alle verschenen nummers gratis.

Kopij teveel. Al zou dat zo zijn, daarom mag U heus nog wel uw bevindingen, vragen, berichten, opmerkingen en artikelen opsturen voor opname in uw eigen Bulletin! U weet het: gaarne getypt op blanco papier (eenzijdig beschreven); horizontaal maximaal 58 aanslagen, verticaal maximaal 40 regels. Afbeeldingen in O.I.-inkt of in fotocopie, gaarne op aparte vellen, dus niet tussen de tekst geplakt. Kopij voor het tweede Bulletin inzenden vóór 1 mei aan het redactie-adres.

Rondzendverkeer. Van onze Duitse zusterorganisatie hebben wij 15 boekjes met zegels ontvangen voor onze rondzenddienst. Maar dat is natuurlijk lang niet voldoende! Heeft U nog (dubbele) zegels, maakt dan boekjes en de heer Vrijdag, onze rondzendcommissaris, zal U zeer dankbaar zijn. Andere leden van de studiegroep trouwens ook.

(de eerste aflevering van dit artikel verscheen in het 1e Bulletin van 1970 (2e jrg., maart).

LUCHTVAART EN LUCHTPOST IN CHINA II

Over de concurrentie van de Engelsen, waarin we waren blijven steken op bladzijde 17, nog het volgende. De "Central Garage Co." te Shanghai had als eerste particuliere maatschappij in begin 1920 een afdeling voor luchtvaart ingesteld. Bijzonderheden over exploitatie ontbreken echter. De Engelsen hadden verwacht dat de Fransen zich het privilege van een openingsvlucht niet zouden laten ontnemen daar zij een nogal overheersende positie innamen in de toenmalige Chinese postadministratie en omdat de Franse regering aan het Chinese goevernement steun had toegezegd door tussenkomst van de Société Nationale Aeronautique. Deze organisatie wilde vliegtuigen die oorspronkelijk voor Rusland waren bestemd nu aan China verkopen. De Fransen bleven ook niet stilzitten en monsieur Paul Painleve, die als Advisory Director General inzake spoorwegaangelegenheden werkzaam was voor het Chinese goevernement, vertrok op 16 september 1920 per watervliegtuig van Hongkong naar Haiphong (Tonkin) op weg naar Frankrijk. Op 17 november werd op het Franse luchtvaartministerie te Parijs een conferentie gehouden waarop monsieur Painleve zijn indrukken inzake China weergaf en waarop aan de Franse luchtvaartindustrie dringend werd aangeraden toch vooral de mogelijkheden welke in dat land lagen te benutten.

Wel had reeds een Fransman, monsieur E. C. Ricou, een dienst geopend van Macao naar Shanghai, maar hij vloog die met Amerikaanse Curtiss vliegtuigen en nu stelden de Fransen zich voor een dienst met Franse watervliegtuigen te organiseren op de rivieren de Hoang-Ho en Yang-tse en hun mondingen.

De Japanners ontwikkelden een plan om vanuit een op Formosa te stichten vlieghaven te Mako diensten te vliegen naar Zuid-China en eilanden in de Zuidchinese Zee. In Mako wilden ze tevens een luchtvaartlaboratorium stichten en een luchtpolitiedienst voor Formosa oprichten.

De Italianen hadden in hun streven naar verovering van markten in het Oosten reeds in januari 1920 vliegtuigen

naar Shanghai gezonden om daar te worden tentoongesteld, terwijl ze een grootscheepse luchtrace organiseerden van Rome naar Tokio, die na afloop een slordige 480.000 Lires bleek te hebben gekost. Uiteraard werd de race ook in China met grote belangstelling gevolgd. Op verschillende data waren elf toestellen uit Rome gestart voor deze groots opgezette vlucht. D'Annunzio zou ook deelnemen maar had het te druk met politiek en zijn dictatorschap over Fiume. De luchtrace eindigde dan ook met slechts twee in Tokio aankomende deelnemers, nl. Arturo Ferrarin en Maseiro. Beiden waren op 14 februari 1920 in Rome gestart en op dezelfde dag na hun vertrek uit Brindisi de Italiaanse hadden bodem verlaten. Zij vlogen vrij regelmatig met elkaar op in hun S.V.A. 9 vliegtuigen voorzien van 220 hp SPA 6A motoren. Ze landden op 30 mei 1920 in Osaka en haalden de eindstreep in Tokio op 31 mei. Het was de eerste Europa-Japan vlucht met een afstand van 11.200 mijl die in 110 vliegtuigen waren gemaakt. Maseiro had zijn vliegtuig in Canton beschadigd en kreeg wel een andere machine maar werd gediskwalificeerd. Ferrarin bereikte het eerst Peking, waar hij door de Chinese president werd onderscheiden en een zilveren wieroekbrander kreeg als de eerste vlieger die het continent van Azië door de lucht had overgevlogen. Enkele data van zijn vlucht over China zijn: 22-4 aankomst Canton; 2-5 vertrek uit Foochow; 10-5 aankomst Tsingtau; 17-5 aankomst Peking; 23-5 vertrek uit Peking; 25-5 vertrek uit Hsinyuchow naar Seoul. We geven een en ander zo uitvoerig weer omdat het niet uitgesloten is dat post werd meegenomen.

Luchtpost Peking-Shanghai

Het was in vele landen gebruikelijk om, alvorens tot de opening van een luchtlijn over te gaan, eerst over de voorgenomen route een verkennings- of proefvlucht te maken (survey flight) en op sommige van deze vluchten werd post meegegeven. Dit konden zowel brieven zijn die door de vlieger aan iemand werden overhandigd en geen enkele officiële aanduiding droegen of normale van frankerzegels voorziene brieven met soms nog een niet-officieel rubber zakenstempel of semi-officiële zegels. Het zijn echter alle herinneringen aan deze pioniersvluchten

en daarom zijn ze bij onze geschiedschrijving voor zover bekend genoemd. Mogelijk dat U bij uw stukken aan de hand van deze gegevens nog interessante FDC's kunt ontdekken, die door publicatie in dit Bulletin voor alle leden van de studiegroep China van belang kunnen zijn.

De succesvolle postvluchten tussen Peking en Tientsin met de Handley Page vliegtuigen waren nog in 1920 aanleiding voor het Chinese kabinet om goedkeuring te hechten aan het instellen van een luchtdienst - driemaal per week - tussen de hoofdstad Peking en Shanghai, een afstand van ca 700 mijl waar men inclusief tussenlandingen twaalf uur over dacht te doen. Driehonderd miljoen francs werden door de Chinese regering uitgetrokken voor de ontwikkeling van de burgerluchtvaart. Voor gebouwen werd \$ 165.000 bestemd, terwijl de maandelijkse kosten voor een dagelijkse dienst op \$ 40.000 kwamen. Men rekende uit dat bij volle bezetting van de vliegtuigen de inkomsten ruim tweemaal de kosten zouden overtreffen.

Daar nog geen Chinese vliegtuigbestuurders ter beschikking waren had de Hang Kung Shu een drietal Europese en Amerikaanse vliegers aangenomen. De Hang Kung Shu was het speciale luchtvaartministerie dat bij presidentieel besluit van 9 februari 1921 was ingesteld.

Vliegvelden werden gereed gemaakt te Peking, Tientsin, Tsinan, Suchow en Nanking. De afstanden waren: Peking-Tsinanfu 245 mijl of 392 km (via Tientsin); Tsinan-Nanking 360 mijl of 575 km (via Suchow); Nanking-Shanghai 180 mijl of 288 km. Totale afstand 785 mijl ofwel 1255 km. De route was nogal gemakkelijk en was vrij van bergen, er waren weerstations aan beide einden van de route aanwezig en de vliegtuigbemanningen konden van de telegraafdienst langs de spoorlijn gebruik maken op de acht tussenliggende uitwijkvliegvelden, waar ook benzine en olie was opgeslagen. Men zag dan ook af van radio-installaties aan boord van de toestellen. De dienst zou oorspronkelijk op 1 mei 1921 beginnen onder adviseurschap van de reeds genoemde Group-Capt. F. V. Holt en met Vickers Vimy vliegtuigen worden gevlogen, die behalve de post elk tien personen zouden kunnen vervoeren. De totale vluchtduur zou negen uur bedragen.

Generaal Cheng Hung werd benoemd tot directeur van de Pe-

king-Shanghai luchtdienst en men stelde de opening uit tot 1 juni 1921. De posttarieven zouden bedragen voor brieven tot 20 gram: 15 cent Chinees geld, eveneens voor briefkaarten en enkele artikelen tot 50 gram; voor pakketten tot 1 kg 60 cent en voor het tweede kg 30 cent, tot 10 kg.

Over het eerste deel van de route tot Tsinanfu werd een proefvlucht met de Vimy gemaakt; men vertrok uit Peking na het ontbijt en men was terug tegen theetijd. Men wilde een proefperiode van zes maanden en bij succesvolle operatie een permanente dienst instellen. Duidelijk werd ingezien dat een dodelijk ongeluk de luchtvaartontwikkeling sterk zou afremmen en men besloot dan ook pas na zes maanden mailvervoer ook passagiers te gaan vervoeren als de veiligheid van de dienst voldoende was verzekerd. De enige angst die men nog had was dat de militaire machthebbers in China door hun voortdurende onderlinge twisten roet in het eten zouden gooien. Men ondervond al dadelijk tegenwerking van de plaatselijke mandarijn, de militaire gouverneur van Chihli, die controle over Tientsin uitoefende en van een andere toetsjoen in Kiangsu, die alle faciliteiten te Nanking weigerde omdat hij blijkbaar dacht het luchtvaartministerie naar zijn hand te kunnen zetten. Men schakelde nu echter eenvoudig op Chinkiang over en liet Nanking vallen en ook Tientsin bleef voorlopig van luchtverkeer verstoken.

Eerste Chinese luchtpostzegels

Met het oog op de te openen dienst Peking-Shanghai wilde het luchtvaartdepartement een serie luchtpostzegels hebben en wel van 10, 30 en 50 cent. Er zou een afbeelding op voorkomen van een vliegtuig boven de Chinese muur vliegend en het opschrift AIR POST SERVICE, zowel in het Chinees als in het Engels. Een zeer merkwaardige mededeling in het Engelse luchtvaartweekblad "Flight" is, dat de luchtpostzegels zouden worden verkocht op de dag dat de luchtdienst zou worden geopend en verder dat op 14 juli 1921 de door het Chinese Bureau of Engraving en Printing te Peking ontworpen en gegraveerde luchtpostzegels met tanding 14 (Champion geeft op 15) uitkwamen in de waarden 15 c vert; 30 c rouge; 45 c lilas; 60 c bleu en 90 c olive. Alle met zwart middendeel waarop volgens Watson een

Curtiss JN-4, een eenmotorige tweedekker is afgebeeld en niet de te verwachten tweemotorige Handley Page of Vickers Vimy. Hetzelfde toestel is afgebeeld op de eerste luchtpostzegels van de USA (6 tot 24 cent, 1918) en de "Jenny" werd in Amerika zowel voor het vervoer van post als voor de opleiding van gevechtsvliegers gebruikt. Zie afb. 1 op bladz. 12.

Nu vertelt ons Champion dat deze zegels in 1921 werden verkocht van 1 juli tot 23 september en we zitten nu middenin het probleem dat als de datum van 14 juli, die in "Flight" wordt genoemd werkelijk juist is er geen enkele, met een dienst gevlogen op 1 juli, luchtpostbrief met deze luchtpostzegels kan bestaan, doch wel met de hieronder nader aangegeven stempels. De vraag rijst hoe we hier na vijftig jaar nog precies achter kunnen komen?

In 1921 blijkt men op de Peking-Tsinanfu lijn slechts een twaalfstal vluchten van de vijftientig geplande te hebben uitgevoerd. Gevlogen werd namelijk van 1 tot 10 juli en van 18 juli tot 5 augustus. De Peking-Peitaho lijn begon op 12 augustus 1921 en werd wekelijks gevlogen tot 23 september 1921. Echt gevlogen brieven uit 1921 zijn dan ook zeldzaam en enveloppes uit die tijd dienen zeer zorgvuldig te worden onderzocht. Blijkbaar zijn ze vaak voor de aardigheid gestempeld en geven dan geen waarborg dat de brief werkelijk gevlogen heeft.

Voor de openingsvlucht tussen Peking en Tsinanfu en terug werden twee speciale stempels gemaakt die alleen op vrijdag 1 juli 1921 werden gebruikt. Een der stempels werd gebruikt in Peking (zie afb. 2 op bladz. 12) en komt voor in violet en in zwart op de weinige brieven die door de lucht naar Tsinanfu werden vervoerd. De tweede stempel werd volgens Champion geplaatst op brieven die op vrijdag 1 juli 1921 van Tsinanfu naar Peking werden gevlogen en vertaling van dit opschrift (zie afb. 3 op bladz. 12) luidt: Deze brief werd vervoerd op de eerste vlucht van de Chinese luchtpostdienst. Er zijn blijkbaar vijf verschillende typen die onderling afwijken in de Chinese karakters. Volgens dienstregeling zou deze vlucht overigens op zaterdag 2 juli 1921 moeten hebben plaatsgevonden! Een officiële Chinese circulaire gaf bijzonderheden over de luchtpostdienst Peking-Tsinan, die met Vickers vlieg-

tuigen werd gevlogen en uiteindelijk op 1 juli 1921 was geopend en waarin stond: De luchtdienst Peking-Tsinan zal post- en waardezzendingen verzorgen, voorlopig echter geen passagiers. De dienst zal worden uitgevoerd van Peking naar Tsinan op woensdag, vrijdag en zondag en van Tsinan naar Peking op dinsdag, donderdag en zaterdag. Vertrek uit Peking 5 p.m., uit Tsinan 10.30 a.m. Reisduur $2\frac{1}{2}$ uur. Eindstation in Peking tijdelijk Nanyuan, in Tsinan: dichtbij Tuan Tin. Boven het gewone tarief zal op de brieven en pakjes een door de Chinese Posterijen bekend te maken luchtrecht worden geheven. Luchtpostzegels zullen aan alle postkantoren te koop zijn. Gewone brieven en pakjes kunnen aan alle postkantoren worden afgegeven, doch waardezzendingen moeten aan het afhandelingsbureau van de Peking-Shanghai Aerial Service Administration in Peking of op het vliegveld in Peking of op het Tsinan vliegveld worden afgegeven. Tot zover de circulaire.

In een artikel over "Industrialisatie in China" uit 1922 vinden we vermeld dat op 12 augustus 1921 een wekelijkse luchtdienst voor personenvervoer tussen Peking en Peitaho werd ingesteld, waarvoor een enkele reis \$ 60 kostte en een retour \$ 100.

Aan het eind van het jaar 1921 werd bekend dat de financiering van de Air Service kwijnend was en dat men ondanks de regeringssteun niet over voldoende kasmiddelen beschikte. Blijkbaar was er door ambtelijke ongeschiktheid zoveel uitgegeven dat noch de staf noch de aannemers hun geld ontvingen en al het werk dat met de hulp van Vickers Ltd tot zover succesvol was verricht liep grote kans geheel vergeefs te zijn gedaan. Interessant is de vermelding dat op het Nanyuan vliegveld dagelijks wel een dertigtal machines vlogen, maar dat er nog een honderdtal stonden ingepakt!

1923

Na de door ons beschreven openingsvlucht op 7 mei 1920 is er ternauwernood sprake geweest van een regelmatig uitgevoerde luchtpostdienst ondanks de hoogdravende luchtpostzegeluitgifte. De twaalf uitgevoerde vluchten tussen Peking en Tsinanfu in 1921 kunnen daarop geen aanspraak maken en na de hervatting van de dienst op 22 mei 1922

werd mogelijk niet meer dan een dozijn malen gedurende de zomer van 1922 gevlogen van 4 augustus tot 11 september tussen Peking, Tientsin en de Europees aandoende badplaats Peitaiho. Met veel ophef was bekend gemaakt dat de dienst in 1923 zou worden heropend en weer werden luchtpostzegels aan de postkantoren verkrijgbaar gesteld. De dienst in 1923 werd een nog groter fiasco dan in 1922. Een correspondent in Tientsin zegt dat in dat jaar nog geen zes vluchten werden gemaakt. Champion is in zijn opgave iets royaler en zegt dat in 1923 werd gevlogen:

23, 28 en 30 mei van Peking naar Tientsin;

23, 28 mei en 8 juni van Tientsin naar Peking;

24 en 31 augustus van Peking naar Peitaiho;

27 augustus en 3 september van Peitaiho naar Peking.

Door de postdienst werden in 1923 de speciale stempels om aan te geven dat een brief per luchtpost werd verzonden, op vrij willekeurige wijze gebruikt en wel:

op het kantoor te Peking voor luchtpost bestemd voor Tientsin in zwart of violet volgens afb. 4 (op bladz. 12), terwijl op het kantoor Tientsin voor luchtpost bestemd voor Peking in zwart of violet gestempeld werd volgens afb. 5; soms werd door het kantoor Tientsin als aankomststempel voor luchtmail uit Peking het stempel met tijdsaanduiding van afb. 6 gebruikt, een indentiek stempel aan dat wat voorkomt op afb. 1 (op bladz. 13) van het Bulletin 1-70.

N.B. Dit zijn dus geen van alle stempels voor ontwaarding van postzegels.

Het fiasco was niet het gevolg van onvoldoende steun van buitenaf en het lag evenmin aan de niet-Chinese vliegers of aan de Vickers Vimy vliegtuigen maar uitsluitend aan de deplorabele conditie van de Chinese regeringsadministratie. Het geld bestemd voor de uitvoering van de regelmatige diensten, het onderhoud van de vliegtuigen en de salarissen van de vliegers en mecano's verdween in de zakken van allerhande rijke ambtenaren en politici. Het was praktisch onmogelijk om onder de toenmalige in China heersende omstandigheden luchtdiensten uit te voeren.

Grote hoeveelheden van de luchtpostzegels met het vliegtuig boven de Chinese muur zijn gedrukt en deze voorstelling is niet zo anachronistisch als men zou denken, want

Peitaiho is slechts op enkele kilometers van de grote muur af gelegen. Berichten uit Tientsin uit die tijd maken melding van het feit dat de luchtpostzegels onofficieel altijd te verkrijgen waren en in elke hoeveelheid aan de postkantoren, hoewel officieel alleen gedurende de zomer van 1922 van 4-8 tot 11-9 en in juli en augustus 1923. Champion noemt voor 1923 de verkoopperiode van 23-5 tot 1-10.

De Chinese luchtpostdienst werd wederom gedurende de wintermaanden stilgelegd en wel tot mei 1924. Dan zouden luchtpostzegels in nieuwe kleuren verschijnen. Op zichzelf is het stopzetten gedurende de wintermaanden van vliegdiens-ten ook in Europa gebruikelijk geweest. Men vloog uit-sluitend 's zomers bij goed weer en in de wintermaanden had men een goede gelegenheid de vliegtuigvloot in groot onderhoud te nemen.

Van belang voor filatelisten is nog de brief van het Chinese Ministry of Communications, Directorate-General of Posts, Co-Director-General's Office, Peking, no. 2659 d.d. 17-10-1923, waaraan we ontleen:

1. Speciale statistieken over airmail vervoerd met de vluchten van 7-5-1920 tussen Tientsin en Peking en gedurende de maand juli 1921 tussen Peking en Tsinan bestaan niet.
2. Occasional flights take place between Peking and Tientsin when opportunity is taken to send mails by the aeroplanes.
3. Niet bekend is hoeveel luchtpostzegels gedrukt zijn.

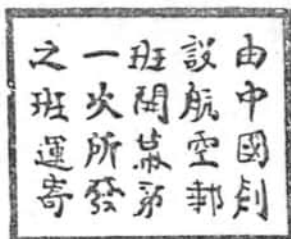
C. Wijdooge sr.

Literatuur:

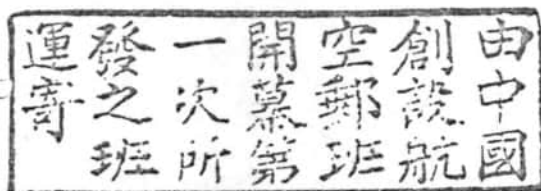
1. "Flight" (first aero weekly in the world). Official Organ of the Royal Aero Club of the United Kingdom. Jrg. 1920-1924.
2. Catalogue Historique et Descriptif des Timbres de la Poste Aérienne. Théodore Champion. 1e druk 1921, 5e druk 1928.
3. Stamps and Aircraft. James Watson. Faber and Faber, London. 1961.
4. Esso Air World, 1970.
5. Industrialisatie van China. Ir. Han Tiauw Tjong. Nijhoff. 1922.

afb. 1

afb. 2

afb. 3

To be despatched by
Aerial Service

• 遞傳空航由

afb. 4

afb. 5

afb. 6

GROTE DRAKEN VERVALSINGEN

Een regelmatig terugkerend probleem voor verzamelaars van Shanghai Local Post is de kwestie of de grote draken echt zijn of vervalst en hoe dat te constateren valt. Vandaar deze bijdrage met opmerkingen betreffende een aantal eenvoudig te vinden echtheidskenmerken van deze zegels; dit als onderbreking van de serie artikelen over Chinese post-historie in chronologische volgorde.

Bij dit opstel is uitgegaan van twee zegels die gegarandeerd écht zijn. Eén heeft een keur en bovendien een echt stempel; de tweede zegel heeft het beroemde watermerk A.PIRIE. Bij zeer nauwkeurige vergelijking blijkt dat deze zegels nagenoeg gelijk zijn en derhalve als norm voor vergelijking kunnen worden gesteld. (afb. 7, bladz. 16).

Wij hebben vervolgens een groot aantal drakenzegels met deze vergeleken. Hierbij zijn de volgende verschillen opgevallen.

1. Zegels waarbij de waarde-aanduiding in het Chinees niet overeenkomt met de Engelse tekst.

Voorbeeld:

分 : 8 Candareen

2. Zegels waarbij de Chinese karakters verkeerd zijn gegraveerd.

Voorbeeld: FEN

分

goed

分 分 分 分

fouten

Voorbeeld: HAI

海

goed

海 海 海 海

fouten

3. Zegels waarbij de voorstelling verkeerd is weergegeven.
Voorbeeld: de tenen van de draak (dit moeten er vijf zijn)

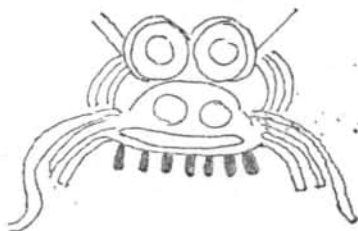

goed

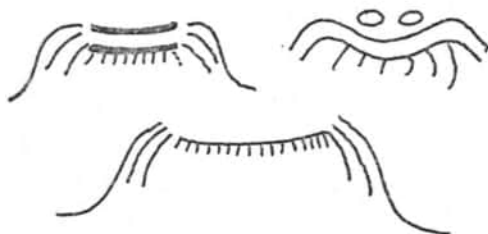

fouten

Voorbeeld: de haren van de baard van de draak (het aantal moet zeven zijn)

goed

fouten

4. Zegels die anders zijn gegraveerd dan de tot norm verklaarde.

Voorbeeld: het kwijl van de draak

goed

fouten

Voorbeeld: de pagode

goed

fouten

Vervalsingen, namaak of reprints zijn in het algemeen te herkennen aan de techniek volgens welke zij zijn vervaardigd, op voorwaarde dat de vervaardiging afwijkt van die van het origineel. De verschillen kunnen ook bestaan in

de gebruikte materialen.

- a. De inkt. Hiertoe moet men een volledig overzicht hebben van de originele inkten. Dit is veelal niet mogelijk. De mogelijkheid tot vergelijking met een origineel is aanwezig door gebruikmaking van een UV-lamp. Het nadeel hiervan is echter dat het origineel gaat verkleuren!
- b. Het papier. Er is tot nu toe slechts één studie gemaakt van bepaalde papiersoorten waarop de grote draken zijn gedrukt. Een volledig overzicht van de originele papiersoorten is niet voorhanden.
- c. Gereedschap. Indien langs fotografische weg een plaat is nagemaakt is het zeer moeilijk het verschil aan te tonen tenzij de drukker een van het origineel afwijkend drukprocédé heeft toegepast. Bijvoorbeeld plaatdruk i. p.v. boekdruk.
- d. Nagegraveerde platen. Hierbij ontstaan altijd verschillen in gravure of snede.

Voor zover ik heb kunnen nagaan vallen alle nagemaakte zegels onder de laatste groep (d.). De zegels die ik als norm heb gesteld, heb ik eveneens vergeleken met duidelijke foto's in een artikel van Samuel Ray Franks and Paid Stamps of the Shanghai Post. De zegels zijn identiek aan de afbeelding van de foto's.

Opvallend is dat de namaak kan worden ingedeeld in enige groepen met nagenoeg dezelfde afwijkingen ten opzichte van het origineel. Er zijn zelfs complete series bij. Sommige series nagemaakte zegels zijn druktechnisch gezien van uitstekende kwaliteit. Mogelijk zijn zij geknipt uit het boek "Shanghai" van W. B. Thornhill uit 1895. In dit boek zijn de zegels zo natuurgetrouw mogelijk nagegraveerd en in kleuren gedrukt - London Philatelist 1959 -. Andere nadrukken zijn primitiever gegraveerd en gedrukt.

C. Mulder

Naschrift:

Wij verzoeken alle leden die grote draken zegels van de Shanghai Local Post bezitten en die de moeite hebben genomen deze aan de hand van bovenstaand overzicht te vergelijken, ons hiervan opgave te doen. Redactie.

上海

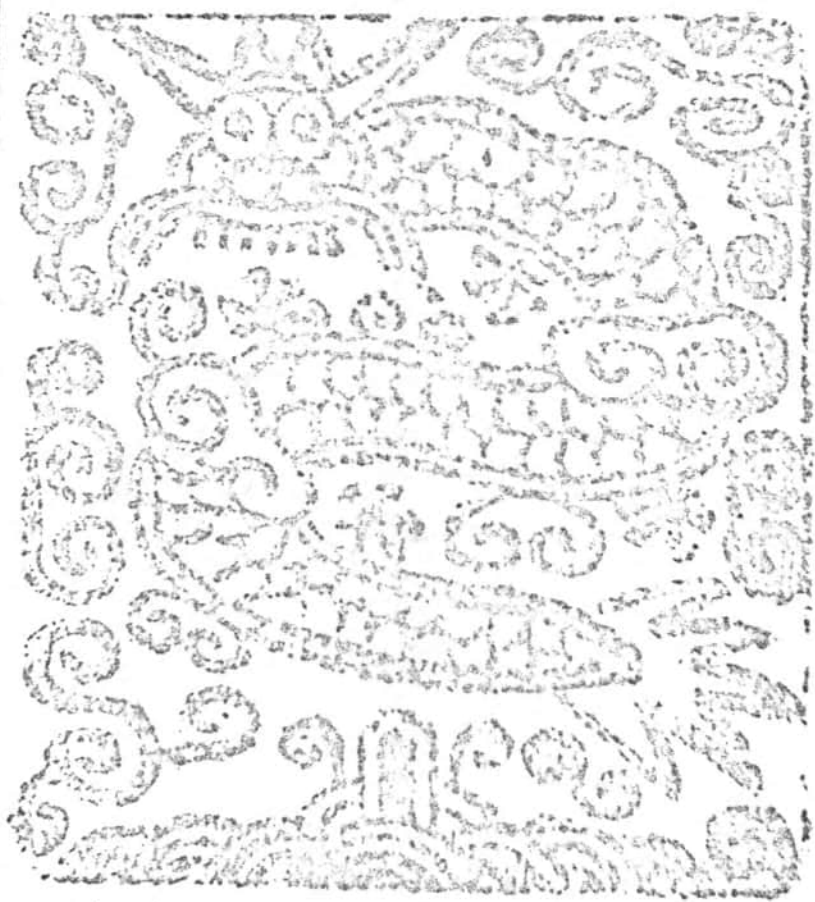
SHANGHAI L. P. Q.

上

三

分

銀

書

信

館

部

3 CANDAREENS.

丁

Journal of Chinese Philately (17e jrg. no. 6)

Naast het verenigingsnieuws dat aan het eind van een seizoen nogal omvangrijk is staan in dit nummer toch een aantal interessante ontdekkingen. Marcello Mochi heeft een afwijking ontdekt in de serie Chinese geleerden die op 1 december 1962 is uitgegeven. Op de 4 fen zegel met het portret van Tsai Lun (uitvinder van de papierfabricage) staat links bovenaan een viertal karakters; bij de afwijking volgt hierop nog een vijfde karakter (zie afbeelding hiernaast). De volledige tekst linksboven is volgens de normale uitvoering "Tsai Lun, volgens Europese kalender geboren onbekend, overleden 121 A.D.". Bij de foute druk is na het "Europese kalender" het karakter CHIEN geplaatst, hetgeen aangeeft dat Tsai Lun voor de aanvang van de westerse tijdrekening is geboren. Dit houdt in dat de uitvinder meer dan 121 jaar geleefd zou hebben!

De plaats van het zegel is no. 16 in het vel van 50 zegels (5 rijen van 10). Na ontdekking van de afwijking werden deze zegels door de postambtenaren uit het vel gescheurd.

De tweede afwijking bevindt zich in de serie uitgegeven ter gelegenheid van het vijfde internationale studenten unie congres te Peking, die op 4 september 1958 is uitgegeven. Van het zegel met de waarde 8 fen komen twee typen voor. Bij het normale type staat het karakter voor 5 midden in de tekst; bij het andere type staat het karakter voor 5 als tweede van links in de tekst.

擦
俞
(
公
元
前

NAAM VAN DE
UITVINDER
TSAI-LUN

EUROPESE KALENDER
KUNG YUAN

DIT IS HET TOEGE-
VOEGDE KARAKTER
VOOR CHIEN

The China Clipper (34e jrg. no. 6)

Hangchou Settlement Chop. Volgens Padget zijn van de stem-
pels, zoals afgebeeld op bladzijde 32 van jrg. 2 no. 4,
drie onderling verschillende typen bekend:
le. het afgebeelde type met als eerst bekende datum

27-3-14 (1925) en als laatst bekende datum 28-5-16 (1927).
 2e. Als type 1 echter de datum in Arabische cijfers. Hier-
 van is Padget slechts één exemplaar bekend met de datum 11
 -5-24.

3e. Als type 1 maar de Engelse tekst in twee regels, boven
 en de Chinese tekst in twee regels onder. Voordat deze
 tweetalige stempels werden gebruikt was eerst een stempel
 gebruikt met alleen het woord SETTLEMENT
 in rechte lijn. Later werd een stempel in
 gebruik genomen met uitsluitend Chinese
 tekst (zie afbeelding hiernaast). Boven de
 tekst Che Kiang en onder dezelfde tekst
 als bij de andere stempels van het latere
 type; hier is echter het karakter Chou
 weggelaten. De datum is aangeduid volgens
 de maankalender.

Verder wordt een aantal zegels besproken uit de periode
 van de communistische revolutie. Het gaat hier om zegels
 uit de provincie Anhwei met diverse opdrukken (zie afbeel-
 dingen hieronder). Volgens de schrijver betreft het hier
 fantasie-overdrukken.

oorspronke- lijke zegel	militaire zaken - horizontaal	opdruk nieuwe waarde
----------------------------	----------------------------------	-------------------------

Reeds eerder is melding gemaakt van een papiermakers-wa-
 termerk in zegels van de Pai Ch'eng druk (Yu no's 999-
 1021). Het betrof toen een watermerk-afbeelding van een
 olifant. Thans heeft D. W. East een ander watermerk ont-
 dekt met de tekst EXTRA STRONG MADE IN FINLAND (zie af-
 beelding volgende pagina). Het watermerk is ontdekt in
 een blok van \$2 groenblauw.

The China Clipper (35e jrg. no. 1)

In dit nummer komt een korte opsomming voor van de tarie-

EXTRA STRONG

MADE IN FINLAND

ven voor bestelling van buitenlandse brieven volgens een overeenkomst met de Franse Posterijen, welke van kracht werd op 1 november 1897 met een looptijd van vijf jaar.

Brieven	1 c. per ounce (28,3 gr)
Briefkaarten	$\frac{1}{2}$ c. per stuk
Kranten, tijdschriften en reclamefolders	$\frac{1}{2}$ c. per stuk indien niet meer dan 4 ounces
Boeken	$\frac{1}{2}$ c. per 2 ounces
Pakketten	4 c. per pound (454 gr)
Aantekenrecht	5 c. per zending extra

Verder wordt een tweetal briefkaarten van de Shanghai Local Post beschreven aan de hand van foto's.

Journal of Chinese Philately (18e jrg. no. 1)

E. N. Lane beschrijft in dit nummer een aantal onofficiële overdrukken "voorlopige neutraliteit" uit de revolutieperiode van 1912. Hij geeft in een vrij uitgebreid artikel een omschrijving van de overdrukken tezamen met een aantal afbeeldingen. De hierna volgende gegevens zijn tevens een aanvulling op het artikel in het Bulletin 1-70 (bladz. 24).

Tientsin. 16 c opdruk in zwart, 20 c opdruk in rood (afb. a op volgende pagina). Portzegels: $\frac{1}{2}$ c, 1 c, 2 c, 4 c, 5 c, 10 c opdruk rood. Allen gestempeld Tientsin 21 april; behalve 10 c komen deze zegels ook met zwarte opdruk voor.

De eerste opdrukken van Tientsin hadden een blauwe kleur maar op de 2 c en de 5 c was de overdruk slecht zichtbaar zodat op een andere kleur werd overgegaan.

Diagonale opdruk (de afbeelding is nauwelijks zichtbaar; vermoedelijk is het de opdruk welke volgens Kohl afkom-

stig is uit de stad Hwang-do). $\frac{1}{2}$ c, 1 c, 2 c, 3 c, 5 c, 4 c, 7 c, opdruk in zwart; behalve de 4 c komen deze opdrukken ook in rood voor. De opdruk op de 1 c en 2 c komt tevens voor diagonaal van rechts boven naar links onder.

Grote opdruk, volgens Kohl uit de plaats Hochow-An (afb. b hieronder). $\frac{1}{2}$ c, 1 c en 2 c met opdruk in zwart. Idem doch smallere karakters, volgens Kohl Kien Yang Fu, zie afb. c.

Grote opdruk "Chung Hwa" twee karakters. Alle waarden komen voor met opdruk in zwarte kleur. De $\frac{1}{2}$ c, 1 c en 2 c tevens in groen; de 3 c, 4 c en 5 c tevens in violet; de 10 c tevens in bruin. Postage Due opdruk 1 c tevens in bruin. Afbeelding d.

Korte opdruk, volgens Kohl de stad "Tuchang Hsien" (afb. e). 1 c, 2 c en 3 c opdruk in zwart; 2 c tevens opdruk in groen.

Kleine opdruk, volgens Kohl de stad Futschau, volgens Ferrari Tsingtau (afbeelding f). 10 c opdruk in blauwe kleur.

Tevens wordt hier een opdruk gemeld op zegels van het Jonk-type (welke uitgave en welke druk wordt niet vermeld) met een opdruk in rood, waarbij genoteerd staat "Witte Wolf" op de $\frac{1}{2}$ c, 1 c en 3 c (afb. g).

Voorts in dit nummer de afbeelding van twee herdenkingsstempels. Het eerste stempel (afb. h volgende pagina) heeft als tekst "Dorpsoudsten en stadsadministrateurs toespraakmaak wedstrijddag in samenwerking met de viering van de soldaten aanwerfweek georganiseerd door het

ministerie van oorlog," "Chung King", "Posterijen 11-7-31 (1942).

Het tweede stempel (afb. i) heeft als tekst "Nieuw leven beweging 9e jaarlijkse herdenking, 21e dag 2e maand 32e jaar" (1943). In het midden de karakters "Li I Wei Seng", hetgeen betekent "goede manieren, moraliteit en hygiëne." Er is geen indicatie voor de plaats van herkomst van dit stempel.

Verder wordt een lijst gegeven van variëteiten voorkomend in de zegels van de Chinese Volksrepubliek. Aan het overlijden van de heer Mochi wordt uitgebreid aandacht besteed. Hij publiceerde regelmatig in het Journal zowel als in The China Clipper en met hem is een groot filatelist heengegaan.

h

i

The China Clipper (35e jrg. no. 2)

"Gemengde frankeringen en poststempels op Chinees-Duitse combinatie poststukken" heet het artikel dat H. F. Stich in dit nummer publiceert. Stich geeft een overzicht van de Duitse post in China en de mogelijk voorkomende gemengde frankeringen. Dit artikel bevat echter geen enkel nieuw gezichtspunt en is uiterst summier. Wie van dit onderwerp meer wil weten kan beter het nieuwe handboek van "Friedemann" hierop nalezen.

Gelijktijdig met dit tijdschrift bereikte ons het overlijdensbericht van Dr. Warren G. Kauder, bibliothecaris van The China Stamp Society. De schrijver dezes heeft uit correspondentie de overledene leren kennen als een vriendelijk man wie geen moeite teveel was als het er om ging vragen op filatelistisch gebied te beantwoorden. Daar naar

landen overzee geen boeken mochten worden uitgeleend heeft hij regelmatig voor mij met grote accuratesse gegevens verzameld en samengevat in brieven aan mij verzonden. Met hem is een beminnelijk en een goed filatelist heengegaan.

Journal of Chinese Philately (18e jrg. no. 2)

Wij troffen hierin een artikel over een aantal eerste vlucht brieven uit de periode van 1935-1936. Voor verzamelaars van dit soort poststukken bepaald een interessant artikel.

Tevens wordt het tweede deel van de lijst van variëteiten in zegels van communistisch China afgedrukt.

Van de in 1965 op Formosa uitgegeven zegels met de afbeelding van twee karpers blijkt een tweede druk te zijn geproduceerd, die in tekening afwijkt van de oorspronkelijke. De reden voor het aanmaken van nieuwe cliché's is onbekend. Indien een van de lezers in deze een suggestie heeft zullen wij dit gaarne vernemen en uiteraard publiceren. Hieronder geef ik in het kort de verschillen in typen aan.

圓拾^a

圓拾貳^{e c d m}

圓拾伍^{f g}

Type 1.

a korte dikke lijn.
b blanco ruimte.

c geen stippen.
d 2 fijne lijntjes.
e geen streep.

m dikke lijnen.

f schuine lijnen
raken elkaar
niet.

g als b bij de \$10.

Type 2.

langere dunne lijn.
aaneengesloten.

2 kleine stippen.
3 lijntjes.
streep als omge-
keerde J.
dunnere lijnen.

schuine lijnen
raken elkaar.

als b bij de \$10.

(zie verder volgende bladzijde)

h lange lijn raakt	korte lijn.
verticale lijnen.	
k dikke einden aan	geen dikke einden
lijnen.	aan de lijn.
l geen vlek.	haakvormige vlek.

H. J. Oranje

-o-o-o-

Veilingen van postzegels

Op de laatste veiling van begin maart was nogal wat te koop van China. Maar de moeilijkheid was dat het zowel tot China behoorde als ook tot Duitsland; het betrof namelijk Duitse post in China. Er waren een zevental kavels bij Postema van zeer goede kwaliteit. Maar de prijzen liggen in West-Duitsland zeer hoog, dus er was geen aankomen aan. Ook was er op deze veiling een collectie met zeer zeldzame zegels van China, namelijk de opdruk-serie van 1912. Het waren kopstaande en dubbele opdrukken op briefstukjes. Helaas was de kwaliteit niet zo bijzonder ("tropisch"), maar dit soort zegels is bijna niet te koop. De vraagprijzen waren dan ook zeer hoog (f 210 tot f 3250!). Insiders beweren dat al dit materiaal naar Amerika gaat.

H. J. Kleer

BOEKESTAL

Bij de secretaris-penningmeester, Willem de Zwijgerlaan 14, Leiderdorp, tel. (01710) 31196 ('s avonds), girono. 222847, zijn onderstaande uitgaven verkrijgbaar:
K.C. Yu's Standard Postage Stamp Catalogue of China (1969), Republic of China; f 2,50; voorraad nog 8! Mathews' Chinese-English Dictionary (1969), Harvard University Press; f12,50; voorraad nog 5! The first Issue, Dr. Robert C. H. Lee (overdruk met afbeeldingen uit The Collectors Club Philatelist); f 2,--. De volledige cursus Chinees (van de heer J. van Amerongen); f 1,50 p.st. Incl. portokosten.

VOLKSREPUBLIEK: TERUG VAN NOOIT WEGGEWEEST

Vlak voor het ter perse gaan van dit Bulletin heeft het officiële persbureau van de Volksrepubliek, "Nieuw China", een persbericht uitgezonden dat - verminkt zijnde - door AFP (Agence France Presse) als volgt over de wereld werd getelexd:

afp061

philatelie

pekin, 18 mars (afp).

l'administration des postes chinoise emet une serie de quatre timbres consacres au centenaire de la commune de paris, annonce l'agence chine nouvelle.

ces quatre vignettes, d'une valeur nominale de 4, 8, 10 et 22 fen, representent: le drapeau de la commune., l'insurrection armee du peuple parisien., la proclamation de la commune., les portraits des principaux membres de la commune.

-- o --

Voor het eerst sinds begin '68 een officieel bericht over de uitgifte van postzegels! De redacteur van de filatelistische nieuwsdienst van het ANP, die zo vriendelijk was mij bovenstaand bericht door te geven, zette op de Nederlandse telex aan de aangesloten kranten het volgende bericht:

filatelistisch nieuws
den haag 19/3 - (anp)

china (volksrepubliek)

de ptt van de chinese volksrepubliek heeft op 18 maart met een serie van vier zegels het eeuwfeest van de commune van parijs herdacht. afgebeeld zijn: 4 fen - de commune-vlag; 8 fen - de gewapende opstand van de parijse bevolking; 10 fen - het uitroepen van de commune; 22 fen - portretten van de belangrijkste communards.
het is voor de eerste maal sinds drie jaar dat de posteries in peking weer melding maken van de uitgifte van nieuwe postzegels. de verkoop van zegels naar het buit-

enland werd in maart 1968 stopgezet. enige jaren heeft men in het westen in onzekerheid verkeerd of in de volksrepubliek nog postzegels werden gebruikt. volgens sommige berichten zou de chinese ptt de zegels hebben vervangen door rode stempelafdrukken. het afgelopen jaar is echter duidelijk geworden dat er wel nieuwe emissies zijn geweest. wat er precies in de laatste drie jaar is verschenen - en wanneer - is nog niet helemaal bekend.

Uit de inhoud van dit bericht blijkt wel dat ons Bulletin ook bij het ANP wordt gelezen! Het is intussen toch wel interessant filatelistisch nieuws. Nu men dit bericht heeft uitgegeven, net alsof er geen jarenlang stilzwijgen is geweest, mag men verwachten dat ook de verkoop van zegels mogelijk weer op gang komt. Daarmee komt dan een eind aan de geheimzinnigheid, waarvan Chinakenner Carl W. Ehlerding zegt dat men wel van zeer goede huize moet komen en bovendien zeer lange armen moet hebben om over de Chinese muur van geheimzinnigheid heen te komen!

Vast staat in ieder geval dat de uitgifte van nieuwe zegels nimmer is stopgezet, maar dat het aantal series en zegels wel heel klein is. Dat gebruikte zegels wel heel schaars moeten zijn is moeilijk vol te houden als wij het verhaal moeten geloven van iemand die pas uit Peking is teruggekomen. Het verhaal is namelijk dat gebieden die bekend staan als minder bevolkt, zoals Tibet, Turkestan en andere streken in het westen van China, nu worden bevolkt met Chinezen uit het oosten van het land. Duizenden mensen zouden reeds zijn verhuisd en die schrijven natuurlijk wel brieven naar hun familie. Dit geeft aanleiding tot veel correspondentie en dus veel gebruikte zegels. Zelf ontving ik echter tot nu toe alleen maar stempels op enveloppes, tot vorige week een brief arriveerde met een 2 en 50 fen zegel (serie gebouwen uit 1961-62)! Is het buitenland de Chinese zegels soms niet waard?

Zoals reeds per circulaire bericht zijn wij naartig bezig nieuwe zegels te verkrijgen via een contactman in Hongkong, terwijl nu ook een Nederlandse handelaar is gevonden die series te koop had. Terstond is contact opgenomen om te proberen nieuwe series te krijgen. Daar

China-zegels over het algemeen door weinig verzamelaars worden gekocht, hebben wij hem voorgesteld regelmatig 20 tot 30 series voor ons te kopen en wij willen hiervoor ook financieel garant staan. Hij heeft dit alles in beraad en mocht het lukken dan kunt U eerstdaags een bericht hierover tegemoetzien. Wij doen in ieder geval ons best om een voldoende lange arm over de Chinese muur van geheimzinnigheid te hebben...

In ons overzicht van nieuwe series in Bulletin 4-70 schreven wij dat afbeeldingen van de vermelde zegels voortgezet zou worden in het volgende nummer. Hieronder volgen derhalve zegels nummer 10, 11, 12 en 17 (eigen nummering, bladzijde 25 en 31).

10

11

12

17

Ehlerding schrijft in een artikel over dit onderwerp in Der Sammler Dienst over de serie die is uitgegeven van het eiland Chen-Pao (Damansky). Deze serie zou oorspronkelijk uit vijf zegels hebben bestaan (onze vermelding op bladz. 21 Bulletin 4-70), maar er blijken twee (?) zegels te zijn teruggenomen om politieke spanning te vermijden. Oktober 1969, de maand van uitgifte, was juist een tijd van spanning over dit eiland in de Ussuri.

Het laatste woord over de zegels in de drie geheimzinnige jaren is nog niet geschreven; momenteel trachten wij aan de hand van meerdere series uit '68, '69 en '70 te bepalen hoeveel drukken er zijn geweest, met welke afwijkingen, tandingen etc. U hoort er meer over.

K. Wijdooge en H. J. Kleer

BOEKEN EN TIJDSCHRIFTEN

Een korte en duidelijke beschrijving van de verschillende druktechnieken welke voor de aanmaak van frankeerzegels en andere postwaarden worden toegepast vindt U in de uitgave "Hoe worden postzegels gemaakt?" Het is een boekje van Joh. Enschedé en Zonen te Haarlem en verkrijgbaar bij het Postmuseum in Den Haag (Zeestraat 82). Het is geen nieuwe uitgave maar wij vermelden het omdat er door leden naar een dergelijke handleiding is geïnformeerd.

Over China in het algemeen worden momenteel zoveel boeken gepubliceerd, dat het ondoenlijk is ze alle hier te vermelden. Een zeer goede leidraad vormen de nummers van "China Informatie" van de werkgroep documentatie van de Stichting China Studie Comité, reeds eerder in dit Bulletin vermeld. Men treft er overzichten aan van publicaties over een bepaald onderwerp en wij bevelen dit blad nogmaals bij al onze leden warm aan (redactiesecretaresse mevrouw C. A. van den Berg- Van de Geer, Bibliotheek TH. Doelenstraat 101, Delft).

Wij ontvingen het eerste en tweede nummer van het maandblad "Vrij China", uitgave van de Stichting Nederland-Vrij China, dat "in een nieuwe vorm en in grotere oplage" in ruime kring bekendheid wil geven aan de Republiek China. Dat is een nobel doel dat echter verpolitiekt wordt door o.a. de mededeling dat het mede de bedoeling is "om de verbijsterende, ja, noodlottige luchthartigheid te doorbreken, waarmede helaas ook in leidende kringen politiek geoordeeld wordt over het anti-communistische bolwerk Taiwan..." Wie toch geïnteresseerd is: Stichting Nederland Vrij-China", De Eerensplein 35, Den Haag. Wij gaan intussen gewoon door met bestudering van de postzegels van China, d.w.z. van de Volksrepubliek, van Formosa en van het oude China in al zijn schakeringen.

Een pocketboek, waar de heer Kwee tijdens zijn inleiding vorig jaar onder meer op wees, is de Pelican "China in the Year 2001" van Han Suyin (Penguin Books 14021077/6). De auteur schreef nog meer lezenswaardige boeken, waarvan

"De geschonden bloem " (China 1885-1928) en "De vertrapte bloem" (China 1928-1938) zijn uitgegeven in Nederlandse vertaling bij J. H. Gottmer te Haarlem.

Wie geïnteresseerd is in de uitgaven van China zelf (tijdschriften etc.) kan schrijven naar: Guozi Shudian, P.O. Box 399 te Peking. Deze staatsuitgeverij wordt in ons land vertegenwoordigd door uitgeverij/boekhandel Pegasus, Leidsestraat 25 te Amsterdam.

K. W.

I n h o u d

Bulletin in nieuwe omslag	bladz. 1
Bestuursmededelingen	" 2
Luchtvaart en luchtpost in China II	" 4
Grote draken vervalsingen	" 13
Tijdschriftenrubriek	" 17
Veilingen van postzegels	" 23
Bokestal	" 23
Volksrepubliek: terug van nooit weggeweest	" 24
Boeken en tijdschriften	" 27
Medewerkers dit nummer	" 28
Cursus Chinees VIII	losse bijlage

=====

DIT NUMMER kwam tot stand dankzij de medewerking van

J. van Amerongen, Merellaan 4, Leende (N.Br.)
H. J. Kleer, Willem de Zwijgerlaan 14, Leiderdorp
C. Mulder, Kievitstraat 23, Alphen aan den Rijn
H. J. Oranje, Bosboom Toussaintplein 42, Delft
J. Wiebes, Sloterweg 32'', Amsterdam
C. Wijdooge Sr., Burgemeester van Lennepweg 9, Heemstede
en de vermelde bronnen, tijdschriften, studies etc.

=====

No part of this Bulletin may be reproduced in any form by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the Editor.